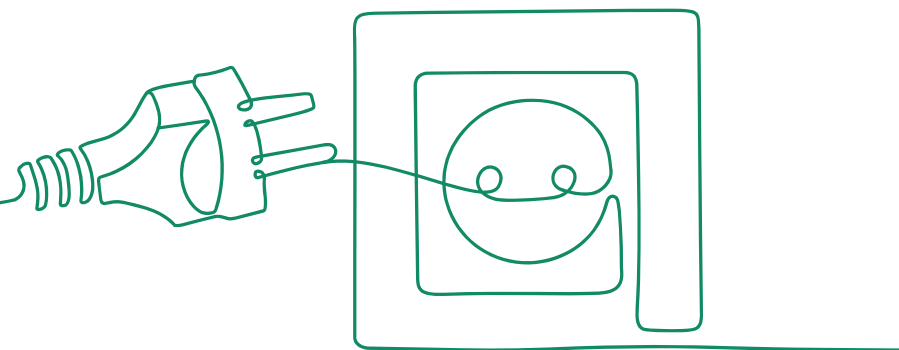

Sähkötarkkna 2.0

- Fortumin näkemyksiä sähkötarkknan kehittämiseen

WEC Finlandin ja Fortumin sähkötarkkinapäivä 28.3.2023

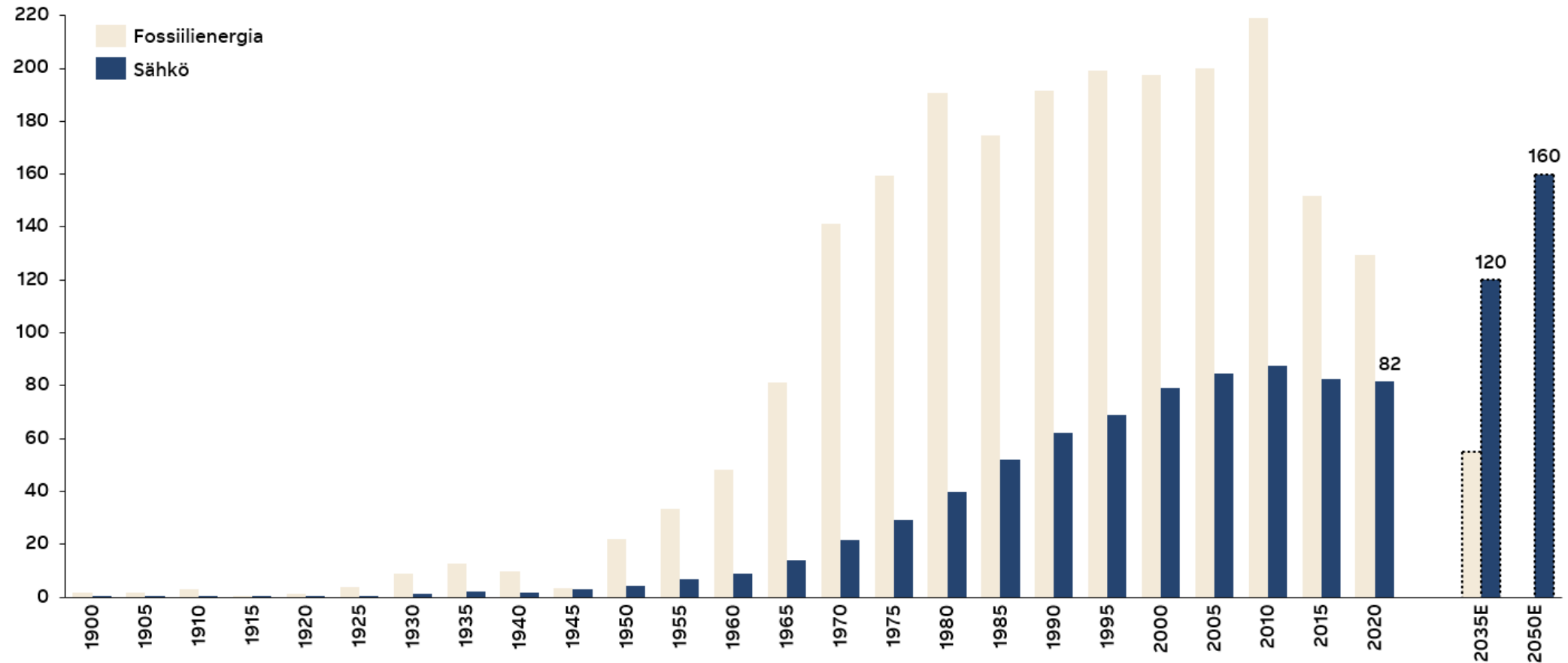
Jan Rönback, kehitysjohtaja, Fortum

Tulevaisuuden investointihaaste

- Suomalainen energiasektori on perustavanlaatuisen käänteen äärellä...

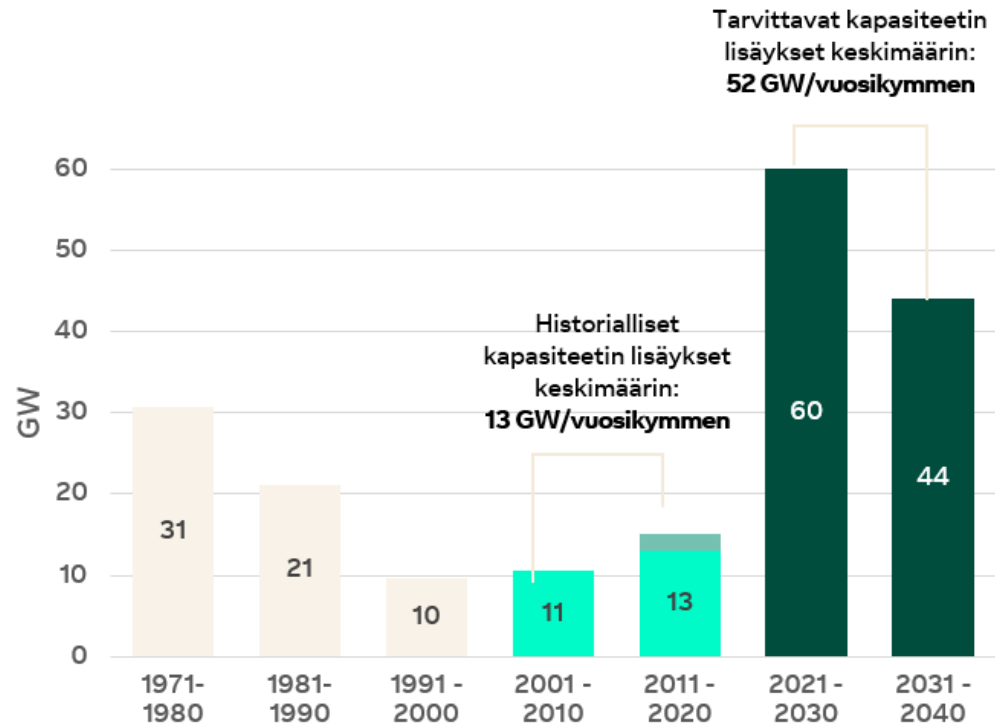
Energian vuosikulutus (TWh)

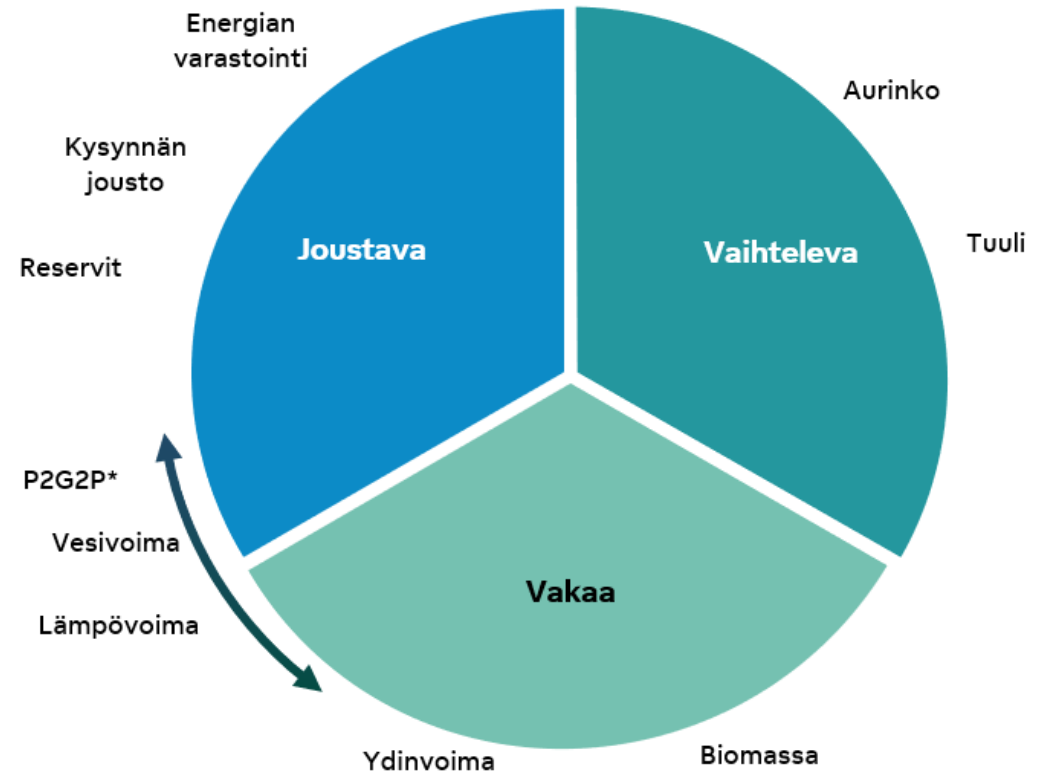
Lähde: Tilastokeskus, Sitra: "Enabling cost-efficient electrification in Finland", syyskuu 2021; Fortum Market Intelligence

... mutta onko nykyinen sähkömarkkinamalli valmis toteuttamaan tarvittavat valtavat investoinnit?

Sähköntuotantokapasiteetin lisäykset Pohjoismaissa

Tarvittava "ruokaympyrä" erilaisia sähkösektorin kyvykkyyksiä

*Ylimääräisen sähkön hyödyntämistä vedyn tuottamiseen. Tuotettu vety varastoidaan, jonka jälkeen se voidaan myöhemmin muuntaa taas sähköksi. Ratkaisu mahdollistaa energian varastoinnin myöhempää käyttöä varten.
Lähde: Fortum Public Affairs, Market Intelligence

Nykyisen sähkömarkkinan hyötyjä ja riskejä

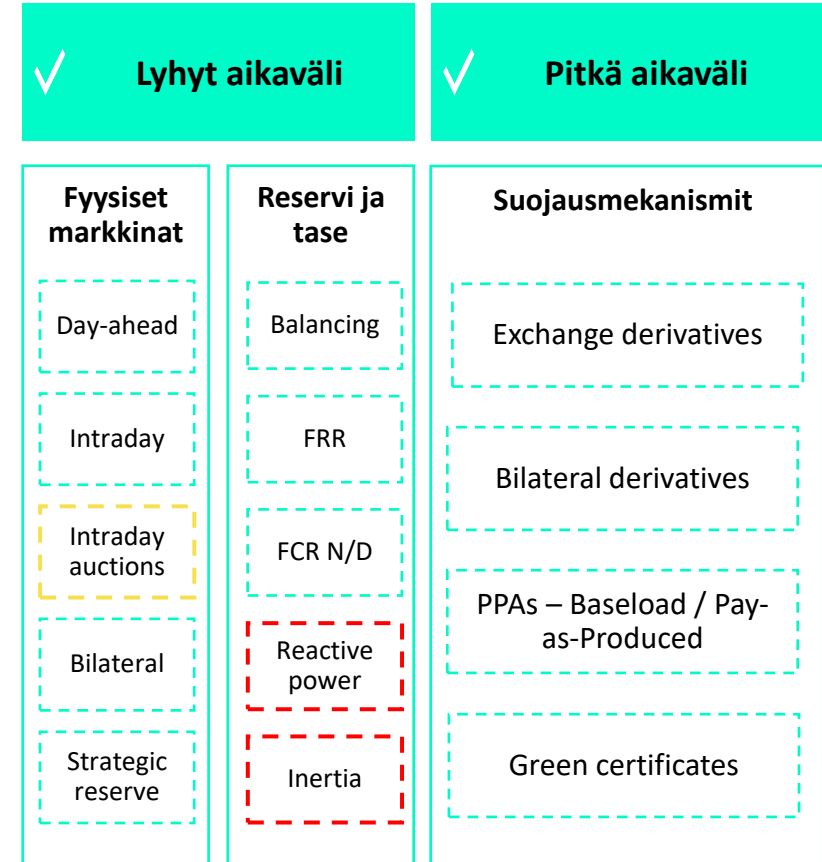

Hyödyt

- Marginaalihinnointelu mahdollistaa tehokkaan hinnanmuodostuksen ja ohjaa järjestelmäresurssien optimaaliseen käyttöön.
- Kohtuuhintaisen energiansaannin turvaava, tehokas sähkömarkkina on merkittävä kilpailuetu Suomessa toimivalle energiaintensiiviselle teollisuudelle.
- Varmistaa sähkön käyttäjien valinnanvapauden ja kuluttajien lisääntyvän aktiivisuuden.
- Suuret ja vakaat hinta-alueet mahdollistavat sähkön vapaan liikkuvuuden ja edesauttavat kilpailua.
- Takaa uusille toimijoille tasapuolisen pääsyn markkinoille.

Riskit

- Energiasektorin päästövähennysten ja nettonollatavoitteen viivästyminen.
- Sähkön hintojen rajumpi vaihtelu ja hintojen ennakoitavuuden heikkeneminen.
- Teollisuuden kilpailukyvyyn heikkeneminen ja teollisten investointien ohjautuminen Suomen ulkopuolelle.
- Vähittäismyynnin asiakkaiden kysyntä puuttuu pitkän aikavälin markkinoilta => puuttuvat investoinnit?
- Kansallisten mekanismien tai ”champion-projektien” syntyminen, joiden tarkoituksena on kehittää tietynlaista teknologiaa, mikä häiritsee EU:n sisämarkkinoita ja johtaa korkeampiin kokonaiskustannuksiin.

Komission ehdotus sähkömarkkinamallin uudistamisesta (EMD)

Uudistuksen perustavoitteet oikeansuuntaisia ja mittaluokaltaan kohtuullisia

Hinnanerosopimuksen vapaaehtoisuus suhteessa uusiin investointeihin ja tiettyihin olemassa oleviin investointeihin

Jäsenmaiden tulisivat varmistaa että PPA off-takerin vastapuoliriskin hallintaan on olemassa instrumentit

Sähköntuottajien tuottokatto ei sisälly uudistukseen – ei edistäisi investointeja

Ydinvoima huomioitu uusiutuvan rinnalla

Hinnanero- ja PPA-sopimusten vaikutus reguloitujen markkinoiden kaupankäyntiin epäselvä – komission riittävä vaikutustendarvio puuttuu.

Hinnanerosopimus ei ole paras ratkaisu hillitsemmän rakentamiseen liittyviä riskejä.

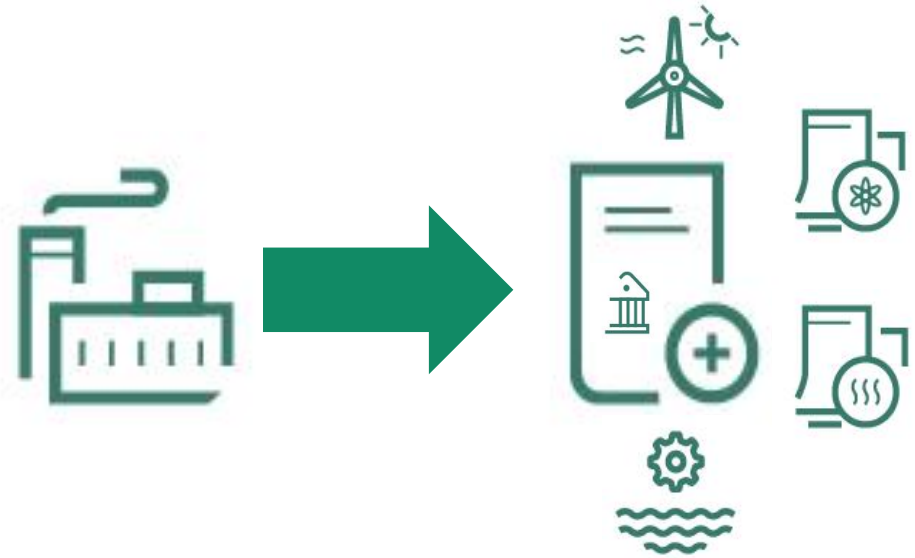

Vaikutukset sähkön jälleenmyyntiin epäselvä (esim. suojausvelvoitteet, velvoite kiinteän hinnan sopimuksille)

Huomioitavaa komission ehdotuksen toteutuksesta

Hinnanerosopimusten, PPA-takauksien tai myös mahdollisen kapasiteettimekanismin tulisi olla teknologianeutraali, jossa:

- Toimijat kilpailisivat pitkäaikaisista sopimuksista, joihin sisältyisi vaatimus investoinneista.
- Osapuolet eivät tekisi sopimuksia tietyn tuotantomuodon rakentamisesta, vaan investointitarve määriteltäisiin teknologianeutraalisti kulloinkin tarvittavan kyvykkyyden mukaan.
- Kyvykkyydet ovat tasapainoisen sähköjärjestelmän perusta. Tarvittavien kyvykkyyksien määrittely perustuisi sähkön kuluttajien – kuten teollisuuden – tarpeisiin.
- Optimaalisesti Pohjoismaisella tasolla – EU-lainsäädäntö määrää kansallisella tasolla toteutettavaksi.

1

Tukee vihreää siirtymää

2

Vastaa sähkön käyttäjien tarpeisiin

3

Mahdollistaa uudet investoinnit uuteen tuotantoon ja sähköjärjestelmän kehitykseen

Johtopäätöksiä

- Nykyinen hinnoittelumekanismi tulee säilyttää.
- Markkinamallia tulee täydentää mekanismeilla, joka varmistaa kaikki järjestelmän edellyttämät pitkän aikavälin investoinnit.
- EU:n markkinamallilainsäädännössä lyhyen aikavälin kriisitoimet tulee pitää erillään pitkän aikavälin markkinamallin toimista.
- Sähkön vähittäismyynti tulee säilyä asiakaslähtöisenä.
- Komission ehdottamat mekanismit ovat kannatettavia, mutta edellyttävät vielä tarkempaa analyysia.
 - Lisäksi tarvitaan uudenlaisia rahoitusmalleja kattamaan erityisesti pitkäaikaisten ja first-of-a-kind -projektien rakentamis- ja tuotantovaiheen riskejä.
 - Mekanismien tulee olla teknologianeutraaleja ja kohdella kaikkia CO₂-vapaita sähköntuotantomuotoja yhdenmukaisesti.
- Suomen tulee aktiivisesti edistää sähkömarkkinoiden kehittämistä pohjoismaisen yhteistyön puitteissa ja vaikuttaa EU-tason lainsäädäntövalmisteluun.